

Oslo kommune
Byrådsavdeling for miljø og samferdsel

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
Kongens gate 20
0030 OSLO

Dato: 30.01.2015

Deres ref:

Vår ref (saksnr):

Saksbeh:

Arkivkode:

201403958-12

Audun Garberg, 23 46 12 28

934

HØRINGSSVAR - PERSPEKTIVER PÅ EN KLIMALOV

Jeg viser til høringen «Perspektiver på en klimalov».

Innledningsvis vil jeg påpeke at det i liten grad er mangel på lovhjemmel som er årsaken til manglende reduksjon av norske klimagassutslipp. Arbeidet med en klimalov vil være en tidkrevende prosess. Det er viktig at en slik prosess ikke tar oppmerksomhet fra konkret klimaarbeid og blir brukt som argument for å utsette nye tiltak og virkemidler i påvente av loven. Førsteprioritet må være arbeidet med å redusere klimagassutslippene. For at Oslo skal nå sine offensive klimamål er det viktig å få drahjelp fra nasjonale myndigheter, f.eks i form av bidrag til bygging av infrastruktur for kollektivtransport, innstramming av tekniske byggstandarder, lovforbud mot oljefyring og hjemmel til å gå foran ved for eksempel å innføre lavutslippssoner og lokal avgift på fyringsolje. Dette er konkrete tiltak som vil gi målbare utslippsreduksjoner.

Det kan også stilles spørsmål ved hvorvidt en klimalov vil bidra til større og mer effektive nasjonale utslippskutt og om den eventuelt vil gjøre det enklere for Oslo og andre offensive kommuner å nå sine utslippsmål. På den andre siden vil en klimalov kunne forplikte juridisk til å oppnå klimamålene, og gi forutsigbare, langsiktige og tydelige signaler til næringsliv, samfunnsplanleggere og befolkningen for øvrig om at Norge er på vei mot et lavutslippssamfunn.

En klimalov kan gi sterkere målstyring og økt troverdighet for klimamålene. Flere vil bli kjent med hvilke klimamål som er satt, og dette vil kunne skape en stolthet i befolkningen rundt den innsatsen som gjøres. Dette kan bidra til å ansvarliggjøre de folkevalgte, og øke motivasjonen og gjennomføringsevnen.

Selv om Klimaforlikene i dag har bidratt til forankring av klimapolitikken på tvers av politisk farge og bidratt til en viss grad av langsiktighet i klimapolitikken, kan en klimalov gi en enda sterkere forankring på tvers av regjeringsperioder. Det vil kunne gi økt resultatoppnåelse uavhengig av populariteten i tiltakene.

Resultatoppnåelse er et avgjørende argument for klimalov. Norge har til tross for tiår med mål for klimagasskutt foreløpig ikke klart å redusere nasjonale innenlandske klimagassutslipp i stor nok grad. En klimalov som lovfester nasjonale klimamål, kan etter vårt syn være ett av flere nye og forsterkede virkemidler som må på plass for å få fart på arbeidet med å redusere de innenlandske klimagassutslippene.

Norge har et eksisterende lovverk som kan brukes på klimaområdet, slik det påpekes i høringsnotatet. Det mangler imidlertid en mer tydelig lov enn den svært overordnede §112 i Grunnloven. Dette tomrommet kan en klimarammelov fylle. En overordnet Klimalov vil dermed ikke være overflødig, slik høringsnotatet antyder. Det vil heller kunne utgjøre et supplement til dagens lovverk og kunne utløse mer utstrakt bruk av hjemmelsgrunnlaget som finnes i eksisterende lovverk, for å regulere klimagassutslipp.

I følge høringsnotatet s. 6 skal om lag halvparten og opp mot to tredjedeler av Norges totale utslippsreduksjoner tas nasjonalt, sett i forhold til 2020-nivå (basert på en referansebane). I forhold til 1990-nivå, er imidlertid de planlagte innenlandske utslippsreduksjonene bare på opp mot en tredjedel når skogtiltak er utelatt. Som det vises til i strekpunkt 1 s. 6 er målet om 30 prosent klimakutt i 2020 relatert til 1990-nivå. Da er det forvirrende når referanseåret er flyttet til 2020 når man snakker om hjemlige utslippsreduksjoner. En klimalov kan bidra til å rydde opp og gjøre målene klarere.

Oslo

Oslo har mål om at de direkte klimagassutslippene skal reduseres med 50 prosent i forhold til 1991-nivå innen 2030, mens Oslo skal være fossilfri i 2050. I likhet med det nasjonale nivået, har vi til nå heller ikke i Oslo sett at utslippspilene peker nedover. For at Oslo skal nå sine klimamål er vi avhengig av gode rammeverk, langsiktig retning og satsing på nasjonalt nivå. En klimalov kan bidra til å styrke dette.

Jeg mener det i en klimalov er riktig å lovfeste mål for klimakutt både på kort og lang sikt, for eksempel for 2030 og 2050, samt ha bindende maksimalgrenser på nasjonalt nivå for klimagassutslipp for hver femårsperiode fram mot 2050, slik det gjennomføres i England. Dette vil bygge opp under Oslos forpliktende målsetninger, og en vil slik unngå at målinnfrielsen skyves fremover i tid. Dagens norske lovverk gir for stort rom for å skyve målinnfrielsen frem i tid.

Klimamål i loven bør først og fremst være rettet mot hjemlige utslipp, slik også den finske loven legger opp til. Det er disse utslippsreduksjonene som har vært vanskelig å prioritere til nå, og det er disse utslippsreduksjonene, og særlig utslipp i transportsektoren, som er viktig for å nå målene om klimagasskutt i Oslo, og som er viktig i forhold til å fremme grønn næringsutvikling i Norge – og Oslo.

Klimatilpasning bør ikke inkluderes i en klimalov, da det kreves fullt fokus på kutt i klimagassutslipp og forpliktelser for å oppnå disse. Klimatilpasning reguleres i tilstrekkelig grad av andre lover. Det er likevel behov for videre avklaringer knyttet til utvikling av finansielle strukturer og etablering av strategiske styringsdata knyttet til klimatilpasning, bl.a. knyttet til skadeutbetalinger.

På bakgrunn av argumentasjonen over, er det min konklusjon at en klimalov med lovfesting av klimamål, både for Norge og Oslo, vil ha merverdi. Det vil gjøre at Norge som klimanasjon går foran.

Karbonbudsjetter

I høringsnotatet henvises det til et forslag i om å legge frem klimabudsjetter i kommende statsbudsjetter (s.11). Høringsnotatet redegjør godt for at det allerede gjøres mye rapportering, inkludert mye «klimabudsjettlignende» rapportering, slik som utslippsfremskrivninger, konsekvensutredninger samt at departementene rapporterer om klimagassutslippskonsekvensene av sine større satsingsforslag i statsbudsjettet.

Selv om det vil medføre mer rapportering, er forslaget om karbonbudsjetter verdt å ta med seg. Det bidrar til en utvikling der Norge kan være i forkant fremfor i etterkant av sine klimaforpliktelser. Det øker dessuten fokuset på hva det er som driver klimagassutslippene opp, slik som vei- og flyplassutbygginger. Gitt at karbonbudsjettering inngår i en kommende klimalov, er det viktig at karbonbudsjetteringen har fokus på de største prosjektene, og at det ikke havner på et slikt detaljnivå at man mister oversikten.

For å bidra til at Oslo, andre storbyer og kommuner gjør sin del av klimajobben og for at vi skal kunne sammenligne oss med hverandre og andre land, er det viktig at det brukes ressurser på klimastatistikk og at statistikken har god kvalitet som fanger opp effekten av tiltak, jamfør brev sendt til Klima- og miljødepartementet fra Framtidens byer 19.12.2014.

Uavhengig klimaråd

Det er, slik som det blir poengtert i høringsnotatet, viktig at en etablering av et klimaråd ikke får en konkurrerende dobbeltforvaltning på toppen av eksisterende ekspertorganer. Norge har allerede organer som sikrer mye av det klimarådene i de andre landene er satt til å gjøre.

Dersom man skal opprette et klimaråd bør det være sammensatt av eksperter med bred ekspertise og høyt faglig nivå og ha et klart mandat med et langt tidsperspektiv.

Det er imidlertid uklart hvilken rolle et eventuelt klimaråd skal spille og hvem som skal være oppdragsgiver. Derfor kan det være mer hensiktsmessig og effektivt å videreføre og styrke dagens ekspertise og kontrollordninger.

Avslutningsvis vil jeg legge til at det kan være hensiktsmessig å ta inn en formulering ved innledningen til en klimalov som presiserer at klimainnsatsen skal sikre en robust økonomi og grønn næringsutvikling, slik det gjøres i den danske og finske klimaloven.

Med hilsen

Guri Melby
byråd for miljø og samferdsel

Godkjent og ekspedert elektronisk